

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів
України щодо посилення відповідальності за зайняття гральним
бізнесом (реєстр. № 8011 від 7 лютого 2018 року)**

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 17 січня 2019 року (протокол № 76) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за зайняття гральним бізнесом (реєстр. № 8011 від 7 лютого 2018 року), поданий народним депутатом України Голубовим Д.І. (далі – Законопроект).

Згідно із пояснювальною запискою метою Законопроекту є посилення відповідальності за зайняття гральним бізнесом.

Крім того, з метою підсилення фінансової спроможності місцевого самоврядування, законопроектом пропонується надати право органам місцевого самоврядування подавати позов до суду щодо застосування фінансових санкцій до суб'єктів господарювання, які організують і проводять азартні ігри. Прибуток (дохід) від проведення таких азартних ігор пропонується перераховувати до місцевого бюджету територіальних громад, на території яких було організовано проведення грального бізнесу.

Для досягнення зазначеної мети пропонується внести відповідні зміни та доповнення до статті 203-2 Кримінального кодексу України, статті 181 Кодексу України про адміністративні правопорушення та статті 3 Закону України «Про заборону грального бізнесу в Україні».

Прийняття вказаного Законопроекту, за твердженням автора, сприятиме боротьбі з незаконним гральним бізнесом.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з наступного.

У Конституції України зазначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), в Україні визнається і діє принцип верховенства

права, закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частини перша, друга статті 8). За приписом частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до статті 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

У підпункті 4.1 пункту 4 мотивувальної частини Рішення від 22 грудня 2010 року № 23-рп/2010 Конституційний Суд зазначив, зокрема, що адміністративна відповідальність в Україні та процедура притягнення до адміністративної відповідальності ґрунтуються на конституційних принципах та правових презумпціях, які зумовлені визнанням і дією принципу верховенства права в Україні.

Одним із елементів верховенства права, як зазначає Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 29 червня 2010 року № 17-рп/2010, є принцип правової визначеності, у якому стверджується, що обмеження основних прав людини та громадянина і втілення цих обмежень на практиці допустиме лише за умови забезпечення передбачуваності застосування правових норм, встановлюваних такими обмеженнями. Тобто обмеження будь-якого права повинне базуватися на критеріях, які дадуть змогу особі відокремлювати правомірну поведінку від протиправної, передбачати юридичні наслідки своєї поведінки (абзац другий підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини).

У Рішенні від 2 листопада 2004 року № 15-рп/2004 Конституційний Суд України зазначив, що верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчю та правозастосовну діяльність, зокрема у закони, які за своїм змістом мають бути проникнуті передусім ідеями соціальної справедливості, свободи, рівності тощо. Також, Конституційний Суд України звернув увагу на те, що справедливість – одна з основних засад права, є вирішальною у визначенні його як регулятора суспільних відносин, одним із загальнолюдських вимірів права. Зазвичай справедливість розглядають як властивість права, виражену, зокрема, в рівному юридичному масштабі поведінки й у пропорційності юридичної відповідальності вчиненому правопорушенню. У сфері реалізації права справедливість проявляється, зокрема, у рівності всіх перед законом, відповідності злочину і покарання, цілях законодавця і засобах, що обираються для їх досягнення. Окремим виявом справедливості є питання відповідності покарання вчиненому злочину; категорія справедливості передбачає, що покарання за злочин повинно бути домірним злочину (підпункт 4.1 пункту 4 мотивувальної частини).

Виключно законами України визначаються, зокрема, засади цивільно-правової відповідальності, діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них (пункт 22 частини першої статті 92 Конституції України).

У Рішенні від 30 травня 2001 року № 7-рп/2001 Конституційний Суд України зазначив, що виключно законами України мають врегульовуватись засади цивільно-правової відповідальності (загальні підстави, умови, форми відповідальності тощо), підстави кримінальної, адміністративної та

дисциплінарної відповідальності - діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями (основні ознаки правопорушень, що утворюють їх склад), та відповідальність за них. У такий спосіб Конституція України заборонила врегульовувати зазначені питання підзаконними нормативно-правовими актами та встановила, що лише Верховна Рада України у відповідному законі має право визначати, яке правопорушення визнається, зокрема, адміністративним правопорушенням чи злочином, та міру відповідальності за нього (абзац сьомий пункту 2 мотивувальної частини).

Відповідно до частини першої статті 95 Конституції України бюджетна система України будується на засадах справедливого і неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами.

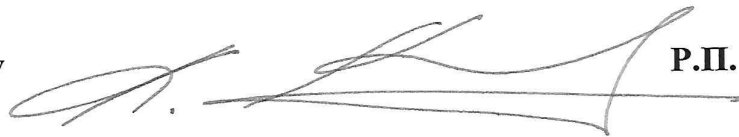
Матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є, зокрема, доходи місцевих бюджетів. Держава бере участь у формуванні доходів бюджетів місцевого самоврядування, фінансово підтримує місцеве самоврядування (частини перша, третя статті 142 Конституції України).

У своєму Рішенні від 12 лютого 2002 року № 3-рп/2002 Конституційний Суд України наголосив, що Конституція України як головне джерело національної правової системи є також базою поточного законодавства. Вона надає можливість урегулювання певних суспільних відносин на рівні законів, які конкретизують закріплені в Основному Законі положення (абзац перший підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини).

Зважаючи на зазначене, а також на те, що Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України), внесення запропонованих проектом Закону змін до чинного законодавства узгоджується з нормами Конституції України.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за зайняття гральним бізнесом (реєстр. № 8011 від 7 лютого 2018 року), поданий народним депутатом України Голубовим Д.І., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ